

นโยบายที่ ๓

การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ

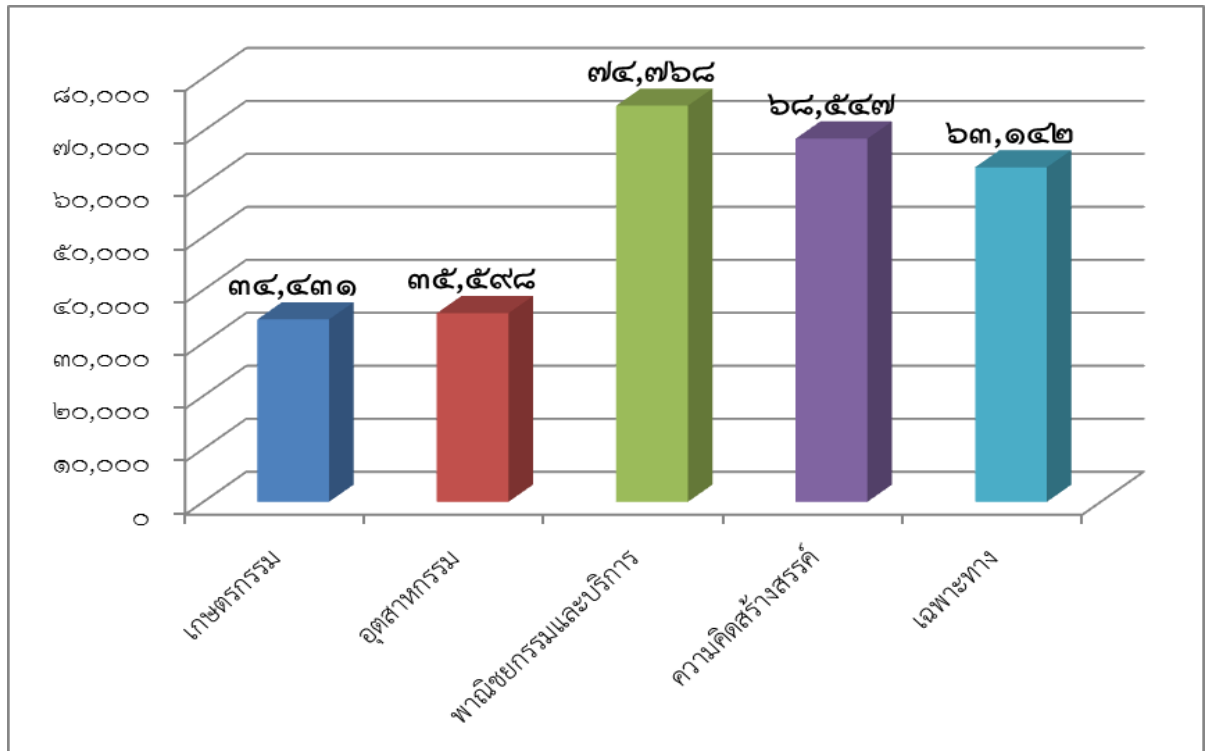
กระทรวงศึกษาธิการได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานในสังกัดและหน่วยงานภายนอก กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

๑. การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้วางแผนยุทธศาสตร์การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่วางแผนดำเนินการและรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ๑๐ ชุดลงไปในระดับพื้นที่ เพื่อร่วมดำเนินการภายใต้ ๔ กลยุทธ์ คือ ๑) ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพเสมอภาค และยุติธรรม ๒) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับ ทุกกลุ่ม และทุกประเภท ๓) พัฒนาระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ๔) พัฒนาระบบการสนับสนุนการจัดการศึกษา และ ๓ มาตรการ คือ ประกันโอกาส ประกันคุณภาพ และประกันประสิทธิภาพ

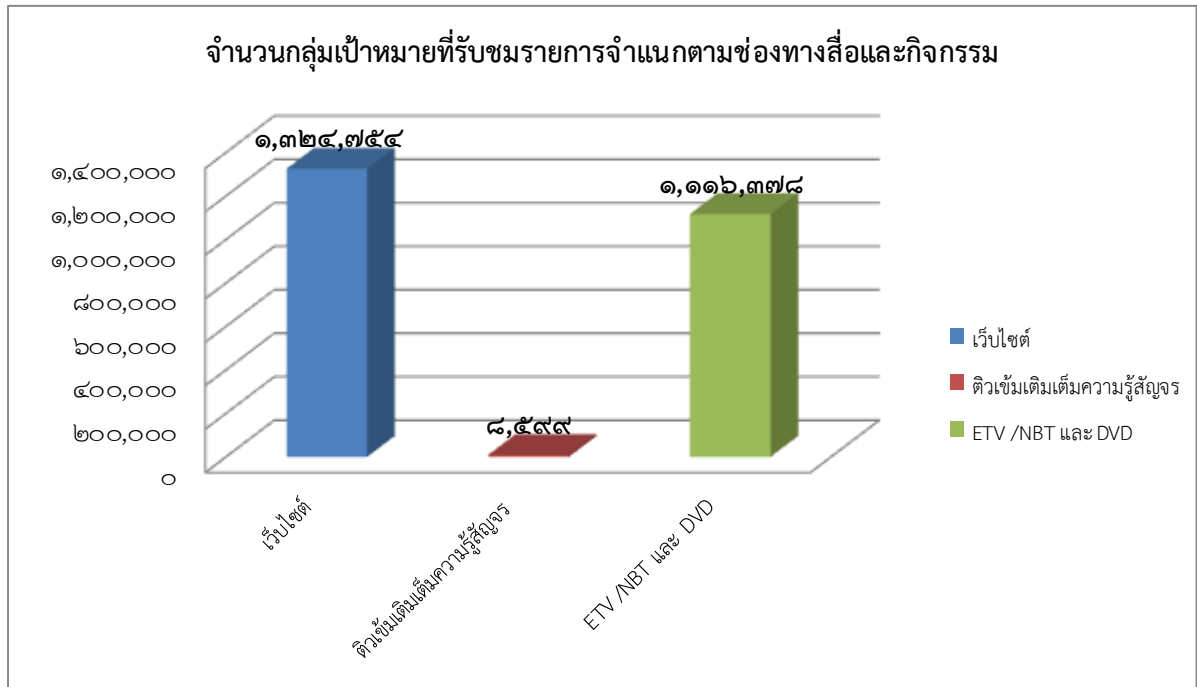
● **โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (กศน. ฝึกอาชีพให้ประชาชน หนึ่งคนหนึ่งอาชีพ)** สำนักงาน กศน. ดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งจัดกิจกรรมฝึกอาชีพในรูปแบบของกลุ่มสนใจ และในรูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ (ระยะสั้น และระยะยาว) เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพมีช่องทางในการประกอบอาชีพ มีรายได้ มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยการสร้างอาชีพใหม่ต่อยอดอาชีพเดิม หรือทำเป็นอาชีพเสริมได้ ซึ่งผลการดำเนินงาน สามารถจัดหลักสูตรให้ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพได้ จำนวน ๕ หลักสูตร ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ ความคิดสร้างสรรค์ และกลุ่มอาชีพเฉพาะทาง และมีผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ ๒๗๖,๔๘๖ คน

ทั้งนี้ จากการสำรวจการนำความรู้ไปใช้พบว่า หลักสูตรที่มีการนำความรู้ไปใช้มากที่สุด คือ หลักสูตรกลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและบริการ ร้อยละ ๔๙ รองลงมา ได้แก่ หลักสูตรกลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์ หลักสูตรกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรกลุ่มเฉพาะทางและกลุ่มอาชีพอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ ๒๓, ๑๓, ๘ และ ๗ ตามลำดับ

- โครงการส่งเสริมการศึกษานอกระบบผ่านทีวีสาธารณะ (ทีวีเข้มเต็มความรู้) เป็นการจัดการเรียนการสอนการศึกษาในและนอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ETV) สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) และสถานีวิทยุโทรทัศน์อื่นๆ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายที่รับชมรายการผ่านช่องทางสื่อและกิจกรรม รวมทั้งสิ้น ๒,๔๔๙,๗๓๑ คน จำแนกเป็นทางเว็บไซต์ www.etvthai.tv จำนวน ๑,๓๒๔,๗๕๔ วิว ร่วมกิจกรรมทีวีเข้มเต็มความรู้สัญจร จำนวน ๘,๕๙๙ คน และทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ETV สถานีวิทยุโทรทัศน์ NBT สถานีโทรทัศน์อื่น ๆ และทางแผ่นดีวีดี จำนวน ๑,๑๑๖,๓๗๘ คน

ผลการดำเนินการของโครงการส่งเสริมการศึกษานอกระบบผ่านทีวีสาธารณะ (ดิวเข้มเต็มเต็มความรู้) สามารถสรุปได้ดังนี้

- ผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา ๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น. ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง ๑๑ และทางสถานี ETV รายการดิวเข้มเต็มเต็มความรู้ จำนวน ๙๘ รายการ
- จัด ผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อศึกษานอกระบบ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย ระดับประถมศึกษาปีที่ ๖ และมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๒๑ รายการ
- จัด ผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต โดยครอบคลุม ๕ ช่วงวัย ได้แก่ ช่วงแรกเกิด-ปฐมวัย (๐-๕ ปี) เน้นรายการเกี่ยวกับการโภชนาการ/ อนามัยแม่และเด็ก ช่วงวัยนักเรียน (๕-๑๔ ปี) เน้นรายการห้องเรียนวิทยาศาสตร์ ช่วงวัยรุ่น-นักศึกษา (๑๕-๒๑ ปี) เน้นรายการส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อ Social Media/กฎหมายในชีวิตประจำวัน ช่วงแรงงาน (๑๕-๕๙ ปี) เน้นรายการ กศน. เพื่อนเรียนรู้/เรียนนอกรั้ว/รายการส่งเสริมอาชีพ และช่วงผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) เน้นรายการเกี่ยวกับ ธรรมะ โดยสามารถผลิตรายการต่างๆ ได้ ๒๖๑ รายการ ดังนี้ (๑) ผลิตรายการ กศน. เพื่อนเรียนรู้ จำนวน ๔๘ รายการ (๒) ผลิตรายการห้องเรียนของหนู จำนวน ๒๖ รายการ (๓) ผลิตรายการคิดส์ดีแฟมิลี่ จำนวน ๕๒ รายการ (๔) ผลิตรายการ BIKE GURU จำนวน ๒๒ รายการ (๕) ผลิตรายการกฎหมายคลายเครียด จำนวน ๔๕ รายการ (๖) ผลิตรายการเรียนนอกรั้ว จำนวน ๔๘ รายการ และ (๗) ผลิตรายการ กศน.บอกต่ออาชีพ จำนวน ๒๐ รายการ

➤ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จาก ETV โดยดำเนินการจัดกิจกรรม ติวเข้ม เติมเต็มความรู้สัญจร จำนวน ๙ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมจำนวน ๘,๕๙๙ คน จัดพิมพ์เอกสารประกอบการรับชม รายการ จำนวน ๘,๗๐๐ เล่ม จัดทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เผยแพร่ทางเว็บไซต์ www.etvthai.tv จำนวน ๒๖ เรื่อง นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ อาทิเช่น แผ่นพับ เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก สปอตโทรทัศน์ และป้าย อัจฉริยะ

● **โครงการบรรณสัญจร (Book Voyage) ๒๕๕๙** จากการศึกษาที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้เปิดเผยผลการสำรวจปี ๒๕๕๘ พบว่า ประชากรอายุตั้งแต่ ๖ ปีขึ้นไป ใช้เวลาเฉลี่ยที่ใช้อ่านนอกระยะนอกระยะเวลาทำงาน อยู่ที่ ๖๖ นาทีต่อวัน สำหรับกลุ่มเยาวชนใช้เวลาอ่านประมาณ ๙๔ นาทีต่อวัน สำหรับกลุ่ม ผู้สูงอายุใช้เวลาเฉลี่ย ๔๔ นาทีต่อวัน กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาคน ทุกช่วงวัย โดยมีจุดเน้นให้เกิดชุมชนรักการอ่านขึ้น ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการดำเนินโครงการบรรณสัญจร เพื่อรับบริจาคหนังสือจากประชาชน ส่งไปยังแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่จำนวนทั้งสิ้น ๒๖,๘๓๕ แห่ง ซึ่งจะเป็นการ ส่งเสริมกิจกรรมรักการอ่านให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนนอกจากนี้ สำนักงาน กศน. ได้จัดตั้งบ้านหนังสือ ชุมชน ประมาณ ๑๘,๕๐๐ แห่ง โดยบ้านหนังสือเกิดขึ้นจากความร่วมมือของคนในชุมชนร่วมกันเสียสละพื้นที่ บางส่วนของบ้านตน เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้มีโอกาสเข้าไปใช้บริการอ่านหนังสือ อีกทั้งเป็นสถานที่พบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่องราวต่าง ๆ ตามวิถีชีวิตของคนในชุมชน บ้านหนังสือชุมชนจึงถือเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการอ่านระดับหมู่บ้านและครัวเรือน

เนื่องจากบ้านหนังสือชุมชนไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนค่าจัดซื้อหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และหนังสือส่งเสริมการเรียนรู้ที่ประชาชนต้องการ ซึ่งถือว่าเป็นข่าวสารข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบัน ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ประชาชนทั่วไปมีโอกาสเข้าถึงได้ง่ายในวิถีชีวิตของคนในสังคมเมือง ดังนั้นความต้องการ หนังสือและสื่อยังมีความจำเป็นอยู่มากในสังคมชนบท และในถิ่นทุรกันดาร จึงเป็นที่มาของการทำโครงการ บรรณสัญจร เพื่อระดมหนังสือและสื่อให้ถึงมือประชาชน เพื่อให้คนที่มีโอกาสที่ดีกว่า ได้ส่งมอบหนังสือให้แก่ บ้านหนังสือชุมชน หรืออาจบริจาคเป็นเงินเพื่อจัดหาหนังสือ โดยเลือกที่จะสนับสนุนได้ที่เว็บไซต์ บ้านหนังสือ ชุมชน <http://www.nfe.go.th/cbh> หรือบริจาคได้ทาง สำนักงาน กศน.ทุกแห่ง ทั้งนี้ ตั้งแต่เดือนเมษายน- กันยายน ๒๕๕๙ มีผู้สนใจร่วมบริจาครวมทั้งสิ้น ๗,๑๐๓,๓๔๙ เล่ม คิดเป็นเงิน ๒๑๓,๒๒๒,๘๑๕ ล้านบาท

๒. พัฒนาคูณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรี และเด็ก

● **การพัฒนา กศน.ตำบล เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างและกระจาย โอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน**

➤ การปรับบทบาทภารกิจของ กศน. ตำบล ให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและบริบท ของพื้นที่ ตลอดจนรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนมากขึ้น ภายใต้การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ๔ ศูนย์ เรียนรู้ ประกอบด้วย (๑) ศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล เป็น ศูนย์กลางการส่งเสริม จัดกระบวนการเรียนรู้ และหน่วยประสานงานแหล่งเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงภายในชุมชน ดำเนินงานร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) (๒) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยประจำตำบล เพื่อสร้างการเรียนรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยเฉพาะสิทธิและหน้าที่ใน

ระบอบประชาธิปไตย บูรณาการความร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) และภาคประชาสังคม (๓) ศูนย์ดิจิทัลชุมชน ซึ่งบริหารจัดการฐานข้อมูลที่สำคัญสำหรับ กศน. และชุมชนเพื่อให้มีความรู้และรับรู้ที่เท่ากัน ปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกยุคดิจิทัล และ (๔) ศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพที่สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา โดยยึดชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงาน โดย กศน. ตำบล มีบทบาทเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวก

➤ การส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนในทุกตำบล โดยประกาศจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน จำนวน ๗,๑๓๗ แห่ง เพื่อสร้างและกระจายโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน และภาคีเครือข่าย อาทิ เช่น การเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยกระบวนการบัญชีครัวเรือน เลี้ยงไก่ในตะกร้า ปลูกผักในกล่องโฟมผักไร้ดิน น้ำหมักจากผลไม้ การเรียนรู้เทคโนโลยีด้านการจัดการสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การใช้เทคโนโลยีในการแปรรูปอาหาร การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เช่น การดูแลสุขภาพและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุด้วยยางยืด การฝึกอาชีพชุมชนในหลักสูตรต่าง ๆ เช่น การทำขนมไทย การเลี้ยงไก่หลุม การทำไข่เค็ม ยำผักสุมนไพรพื้นบ้าน การทำปลาตากเส้น เป็นต้น

➤ การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) จำนวน ๗,๔๒๔ ตำบล เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษา กศน. และประชาชนอันเป็นการพัฒนาประชาธิปไตยในระยะยาวอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยมี ศส.ปชต. เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติงาน และมีกรรมการ ศส.ปชต. (หรือพลเมืองอาสา กกต.) ซึ่งผ่านการสรรหาและการฝึกอบรมวิทยากรกระบวนการหลักสูตรพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย จำนวน ๗๔,๒๔๐ คน มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิเช่น จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการออกเสียงประชามติ จำนวน ๘,๘๗๖,๕๓๓ ครัวเรือน จัดกิจกรรม “๓ สัปดาห์แห่งประชามติ” ภายในชุมชนทั่วประเทศ พัฒนาเจ้าพนักงานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีอาชีพ และการฝึกปฏิบัติเพื่อลดบัตรเสียไม่เกินร้อยละ ๓

➤ ศูนย์ดิจิทัลชุมชนเป็นโครงการเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กศน.ตำบล ให้มีความพร้อมเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่นที่เหมาะสมกับพื้นที่สำหรับให้บริการ การศึกษาและการเรียนรู้ที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนและชุมชน และสร้างโอกาสในการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง และเพื่อให้ประชาชนและกลุ่มเป้าหมายสามารถเรียนรู้ และทำความเข้าใจในการใช้งานของเครื่องมือดิจิทัลที่ทันสมัยและทั่วถึง ซึ่งในส่วนกลาง มีการติดตั้งสื่ออินเทอร์เน็ต กศน.ตำบล โครงการบริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะสู่ชุมชน โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อบริการอินเทอร์เน็ตแก่ กศน.ตำบลทั่วประเทศ จำนวน ๗,๔๒๔ แห่ง แบ่งเป็น การให้บริการกับ กศน.ตำบลที่ยังไม่มีบริการ จำนวน ๔,๒๒๔ แห่ง และการให้บริการทดแทน กศน.ตำบลที่มีบริการอยู่แล้ว จำนวน ๓,๒๐๐ แห่ง ด้วยความเร็วที่สูงขึ้นเป็นศูนย์ดิจิทัลชุมชน สำหรับการอบรมให้กับประชาชนทั่วประเทศ ให้แต่ละตำบลจัดทำหลักสูตร ตำบลละ ๓ หลักสูตร ได้แก่ (๑) หลักสูตรเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (๒) หลักสูตรการใช้มือถือสมาร์ทโฟน และ (๓) หลักสูตรการใช้โซเชียลเน็ตเวิร์คเพื่อการพาณิชย์ โดยกำหนดเป้าหมายโครงการในการอบรมวิทยากร จำนวน ๗,๗๐๐ คน และสามารถดำเนินการได้ ๙,๔๓๔ คน มีประชาชนเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๓๔๐,๗๑๔ คน และผ่านโครงการอบรม จำนวน ๒๒,๒๗๒ คน

● การยกระดับการศึกษาให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัย (รปภ.) ให้จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้กำหนดแนวทางการยกระดับการศึกษาให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัย (รปภ.) ให้จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๓) ไว้ ๒ แนวทาง ดังนี้

➤ แนวทางที่ ๑ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ใช้เวลาเรียน ๒ ภาคเรียน (๑ ปี) โดยคุณสมบัติต้องเป็น รปภ. ไม่น้อยกว่า ๑ ปี ๖ เดือน แล้วมาสมัครเรียนแบบพบกลุ่มหรือทางไกลลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร กศน. มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์และเรียนต่ออีก ๑ ปี

➤ แนวทางที่ ๒ การประเมินเทียบระดับการศึกษา ใช้เวลาประเมิน ๑ ภาคเรียน (๖ เดือน) โดยมีค่าธรรมเนียม ๓,๐๐๐ บาท และจะต้องเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย มาไม่น้อยกว่า ๑ ปี โดยมีการประเมิน ๒ มิติ คือ มิติประสบการณ์ จัดทำแฟ้มมิติประสบการณ์ เจ้าหน้าที่ กศน. จะสัมภาษณ์ตรวจสอบหลักฐานเพื่อเทียบคะแนนของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมิติความรู้ความคิด เป็นการทดสอบในรายวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมและพลานามัย และผู้เข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษา จะต้องผ่านการสัมมนาทางวิชาการ จำนวน ๓ วัน ๒ คืน หรือ ๓๐ ชั่วโมง จึงถือว่าเป็นผู้ผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษาอย่างสมบูรณ์

สำหรับผลการดำเนินงาน มีพนักงานรักษาความปลอดภัย (รปภ.) ที่สมัครเข้ายกระดับการศึกษาในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำนวน ๒,๗๘๒ คน แบ่งเป็น (๑) แบบพบกลุ่ม จำนวน ๑,๙๒๙ คน (๒) แบบทางไกล จำนวน ๑๑๖ คน และ (๓) เทียบระดับการศึกษา จำนวน ๗๓๗ คน